

EXPUNERE DE MOTIVE

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL	
INTRARE	Nr. 8705
IEȘIRE	
Ziua 23	Luna 12
	An 21

Potrivit art. 32 din Constituția României, *dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.*

De asemenea, tot potrivit Constituției României, statul are obligația de a lua cele mai potrivite măsuri legislative, administrative și financiare pentru a asigura accesul tuturor copiilor la învățământ. Mai mult, art. 49 din Constituția României prevede următorul aspect: *copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor, dintre care dreptul la învățătură este unul dintre drepturile fundamentale de bază.*

Descrierea situației actuale

În contextul pandemiei de COVID-19, în ultimii doi ani, un număr extrem de ridicat de copii și elevi aparținând grupurilor vulnerabile - romi, nu au putut participa la învățământul de tip online din cauza lipsei resurselor tehnologice, internet, dispozitive de comunicare și alte resurse materiale care să le permită accesul la acest tip de învățământ.

La nivel național, odată cu declanșarea pandemiei, autoritățile statului au propus o serie de intervenții în domeniile educației și sănătății, care au condus indirect la excluderea din procesul de învățământ online a unui număr semnificativ de copii și elevi aparținând grupurilor vulnerabile - romi. Se estimează că la nivel național, peste 900.000 de copii și elevi, cei mai mulți dintre aceștia provenind din comunități vulnerabile din mediul rural, nu au avut acces în această perioadă la învățământul online. Zeci de mii de copii și elevi romi, au fost afectați direct de noile condiții impuse de pandemie.

În toată această perioadă pandemică, decalajele între mediul urban și mediul rural în ceea ce privește accesul la resursele necesare învățării online, au fost semnificative, generând amplificarea fenomenului de abandon școlar în rândul copiilor și elevilor aparținând grupurilor vulnerabile, în special, în rândul copiilor romi.

Pe termen mediu și lung, acutizarea fenomenului de abandon școlar în rândul copiilor aparținând grupurilor vulnerabile, romi, are implicații sociale și economice importante. Părăsirea timpurie a școlii de către copii, din cauza sărăciei și a unor neajunsuri materiale generate și de pandemia de COVID 19, contribuie la excluziunea socială ulterioară a individului. Abandonul școlar reprezintă un factor de risc major pentru șomaj, sărăcie și excluziune socială. Cu cât rata abandonului școlar este mai ridicată în rândul copiilor și tinerilor aparținând populației vulnerabile, romi, cu atât țara noastră va avea probleme mai mari în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, coeziunea socială și competitivitatea în general.

Copiii și tinerii aparținând grupurilor vulnerabile, care părăsesc prematur școala, sunt mai predispuși să suporte riscul de a deveni șomeri sau de a câștiga mai puțin, odată ce găsesc un loc de muncă. Iar această problemă generează o serie de costuri publice și sociale suplimentare pentru statul român, sub forma unor costuri mai ridicate pentru serviciile publice, cum sunt cele din sănătate, justiție și plata prestațiilor și ajutoarelor sociale.

România susține principiul egalității de șanse în educație, indiferent de caracteristicile individuale: dizabilități fizice sau mentale, mediul cultural sau socio-economic, limba maternă și originea etnică. Accesul la educație și promovarea învățământului incluziv de calitate pentru toți copiii și tinerii, în special pentru cei mai marginalizați copii, trebuie să

reprezintă priorități ale sistemului educațional românesc, în acord cu prevederile art.32 din Constituția României.

Populația aparținând minorității rome, constituie cea mai numeroasă minoritate etnică din Europa și reprezintă, de secole, o parte integrantă a societății românești. Un număr semnificativ de romi din România se confruntă în continuare cu sărăcie extremă, excluziune socială profundă, obstacole în calea exercitării drepturilor fundamentale și discriminare. Aceste probleme afectează accesul copiilor romi la educația, aspect care, la rândul său, are efect asupra perspectivelor de angajare și de obținere a unui venit, asupra condițiilor de locuit și a stării de sănătate, limitând capacitatea generală a romilor de a-și valorifica pe deplin potențialul.

Excluderea de la educație a copiilor romi îmbracă diferite forme, precum refuzul de a înscrie copii romi, sub presiunea părinților de altă etnie, până la plasarea în „școli speciale” sau în clase segregate din punct de vedere etnic. Segregarea etnică este influențată de diverși factori, de la caracteristici rezidențiale până la prejudecăți și discriminare împotriva romilor. Indiferent de motiv, orice segregare etnică este inacceptabilă din perspectiva drepturilor omului.

Problemele cu care se confruntă romii aparținând grupurilor vulnerabile din punct de vedere social și economic, sunt complexe și, prin urmare, necesită o abordare integrată. Aspecte precum nivel de educație scăzut, abandon școlar ridicat, bariere pe piața muncii, discriminare, segregarea în ceea ce privește educația și locuința, starea de sănătate precară, trebuie abordate simultan.

Educația joacă un rol important în combaterea unor privațiuni multiple ale copiilor și tinerilor romi aparținând grupurilor vulnerabile, care se suprapun și se agravează reciproc. O educație de calitate slabă este atât rezultatul perioadelor anterioare de excluziune, cât și un factor ce determină privațiuni viitoare, întrucât limitează oportunitățile viitorului. O educație mai bună înseamnă calificări mai bune și șanse mai mari pentru copiii din prezent, adulții de mâine, să întreprindă activități cu caracter lucrativ, ajutându-i în definitiv să iasă din sărăcie și să devină niște cetățeni activi și contribuabili.

Cadrul legislativ național și internațional cu privire la educația copiilor romi

La nivel național

Guvernul României a adoptat, încă din anul 2001, Strategia pentru îmbunătățirea situației romilor, document de referință în domeniul politicilor publice pentru romi.

În ceea ce privește mediatorul școlar, actele normative care fac referire la contextul și exercitarea acestei profesii, îndeosebi în comunitățile de romi cu populație aparținând grupurilor vulnerabile sunt: Ordinul INS (Institutul Național de Statistică) nr. 273/2001; 2002, Ordinul MMSS (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale) nr. 270/2002; Ordinul 601/26 nov. 2002 privind actualizarea activităților din economia națională CAEN, Emitent: INS (publicat în M Of. nr. 908/13 dec. 2002); HG 844/31 iul. 2002, privind aprobarea nomenclatoarelor ocupațiilor, meseriilor și specializărilor pentru care se asigură pregătirea profesională prin învățământ preuniversitar, precum și durata de școlarizare, publicată în MOF nr. 625/23 august 2002); Ordinul MMSSF (Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei) nr. 338 din 16 iulie 2003 și Ordinul 334 al INS/18 iul. 2003 privind completarea COR, poz. 206 și 153, (v. MOF nr.543/29 iul. 2003); HG 721/14 mai 2004, menționarea specializării de mediator școlar, nivel mediu; Ordinul nr. 5418/08.11.2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrelor județene/al Municipiului București de resurse și de asistență educațională (CJRAE/ CMBRAE), Notificarea nr. 25.436/28 ianuarie 2008 cu precizările

MECT, Ordinul MMFES nr. 397/ 2008 și Ordinul INS nr. 451/2008, Legea educației naționale nr. 1/2011.

La nivel european și internațional creșterea participării școlare în rândul copiilor aparținând grupurilor vulnerabile, romi, precum și reducerea abandonului școlar, inclusiv prin încadrarea de resurse umane specializate, mediatori școlari, cadre didactice și inspectori școlari, reprezintă priorități reflectate în tratatele, rezoluțiile și documentele europene și internaționale, la care România este parte.

Astfel, potrivit art. 3 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, UE are obligația de a combate excluziunea socială și discriminarea. De asemenea, trebuie să susțină drepturile sociale înscrise în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și în Carta socială europeană, revizuită.

În anul 2020, Comisia Europeană a adoptat Cadrul strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor. În vederea îndeplinirii obiectivelor generale, statele membre trebuie să implementeze un anumit număr de măsuri cuprinse în domeniile prioritare. În domeniul Educației, în concordanță cu obiectivul “Creșterea substanțială a ratei de participare a romilor în procesul educațional național”, țara noastră trebuie să elaboreze: un program național și regional împotriva segregării școlare; un plan național care să combată diagnosticarea copiilor de etnie roma că fiind copii cu nevoi speciale; un plan național pentru implementarea măsurilor afirmative pentru angajarea profesorilor de etnie roma în sistemul național de educație. Un obiectiv major al Cadrului strategic, vizează meseriile de mediator școlar și consilier școlar romi, care trebuie să fie incluse în sistemul național.

Recomandarea Rec (2000) 4 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind educația copiilor romi/țigani din Europa invitată statele membre să ofere mijloacele necesare pentru implementarea politicilor și măsurilor asumate, în scopul eliminării decalajului dintre elevii romi/țigani și cei ai populației majoritare inclusiv prin angajarea cu personal didactic de etnie romă în comunitățile vorbitoare de limba romani. În Recomandarea se menționează necesitatea numirii de mediatori școlari în unitățile școlare cu elevi romi.

Una dintre soluțiile reale la problematica distinctă a copiilor și tinerilor romi, aparținând grupurilor vulnerabile este formarea și încadrarea de noi mediatori școlari, cât și încadrarea la nivelul inspectoratelor școlare din țară a inspectorilor școlari pentru problemele acestei categorii de copii și tineri.

În perioada de la declanșarea pandemiei și până în prezent, în localitățile în care sunt încadrați mediatori școlari, copiii și elevii care nu au avut acces la învățământul online, au fost sprijiniți de către mediatorii școlari. În fapt, mediatorii școlari au reprezentat singura legătură a copiilor romi din grupurile vulnerabile cu școala și cu activitatea educațională. Din această perspectivă, mediatorii școlari sunt în prezent resurse umane deosebit de importante în procesul educațional, adevărate „instituții”, și nu „simpli oameni de legătură” între comunitate și școală. În prezent, aproximativ 80% dintre copiii neșcolarizați sunt romi și doar 50% dintre ei merg regulat la școală. 25% dintre cei cu vârsta de peste 10 ani nu mai merg deloc la școală. În privința nivelului de studii, doar 9% dintre romi au absolvit studii medii și 0,3% studii superioare (C. Zamfir, M. Preda).

Având în vedere situația reală din comunitățile vulnerabile cu populație de romi, în ceea ce privește rata de absolvire a studiilor preuniversitare, este mai mult decât necesară încadrarea unor mediatori școlari, care să provină din rândul comunității și care să îndeplinească cumulativ, condiția absolvirii învățământului general obligatoriu, urmată de un curs de formare profesională, cu specializarea mediator școlar, recunoscut de Ministerul Educației.

Recunoașterea și acceptarea mediatorului propus de către comunitatea locală, reprezintă un criteriu important prevăzut în fișa postului. Aceste criterii au avut în vedere mediatorul ca model la nivelul comunității, un exemplu demn de urmat, și, totodată, o certificare a recunoașterii și acceptării lui de către comunitate. Principala sarcină a mediatorului școlar este să sprijine participarea tuturor copiilor din comunitățile vulnerabile la învățământul obligatoriu, prin încurajarea implicării părinților în educația copiilor și în viața școlii și prin facilitarea cooperării între familii, comunitate și școală. Totodată, mediatorul școlar face parte din comunitatea școlară, înțelege și vorbește limba comunității și ajută la colectarea datelor despre toți copiii din comunitate de vârsta școlarizării obligatorii și la înregistrarea acestor date în documentele puse la dispoziția conducerii școlii și a inspectoratului școlar. În același timp, mediatorul școlar, identifică, prin studiul acestor date și prin contacte regulate cu părinții și cu autoritățile locale, probleme referitoare la școlarizarea copiilor, prevenirea abandonului școlar și continuarea studiilor corespunzătoare posibilităților și aptitudinilor copiilor din comunitate. Nu în cele din urmă, mediatorul școlar, contribuie, alături de asistenții și lucrătorii sociali și reprezentanții autorităților locale, prin informare și medierea comunicării, la asigurarea respectării drepturilor copilului din comunitate, în special a dreptului la educație. Mediatorul școlar acționează ca agent al comunității în relație cu școala, reprezintă comunitatea în școală și școala în cadrul comunității.

Având în vedere problematica distinctă a populației vulnerabile aparținând minorității romă, respectiv, rata extrem de scăzută a copiilor cu vârstă legală de școlarizare înscriși în sistemul educațional, cât și rata crescută a abandonului școlar, în rândul copiilor romi, aparținând grupurilor vulnerabile, este necesar ca în structura inspectoratelor școlare județene și în cea a Inspectoratului Școlar al Municipiului București, să fie cuprinși și inspecori școlari pentru problemele copiilor și tinerilor proveniți atât din medii socio-economice dezavantajate, cât și din grupuri marginalizate din punct de vedere social - romi.

Marginalizarea socială este definită la art.3 din Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, cu modificările și completările ulterioare, ca fiind „poziția socială periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității; ea se manifestă prin absența unui minimum de condiții sociale de viață”.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, înaintăm Parlamentului României, spre dezbateră și adoptare, în procedură de urgență, prezenta propunere legislativă. Procedura de urgență solicitată este justificată de necesitatea absolută ca măsurile propuse să poată fi implementate începând cu 1 septembrie 2022, iar autoritățile administrației publice centrale și locale să aibă la dispoziție un timp rezonabil pentru a pregăti măsurile propuse.

În numele inițiatorilor,

Cătălin Zamfir MANEA
Deputat Minorități Naționale

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru completarea articolului 95 din
Legea educației naționale nr. 1/2011

NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURĂ
1.	COLOACU I MADDEL	PSD	
2.	Merke Adrian-Igorodan	HLIN	
3.	ZAKARIAS ZOLTAN.	UDMR	
4.	SEFINARU EUGEN	PSD	
5.	FEODOR SILVIU	Minoritati	
6.	CRISTICI OSMER	MINORITATI	
7.	NACSY GHEORGHE	MINORITATI	
8.	YISOTOL DEAGOS	MINORITATI	
9.	TRIF BOGDAN	PSD	
10.	SANDU UCRUCE	PSD	
11.	VARUJAN PAMBUCIARU	HLIN	
12.	GHERA AIURECI-SLOBODAN	HLIN	
13.	FICREA OVIDIU	PSD	
14.	MARIN - OVIDIU SIMON	PSD	
15.	SOLICIANU ADRIAN	PSD	
16.	MIHAI GLEB	HLIN	
17.	MUNTEANU REMUS	PSD	
18.	OTESANU ANIELA	PSD	
19.	Goleac Nicoleta	P.S.D	

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru completarea articolului 95 din
Legea educației naționale nr. 1/2011

NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURĂ
20	ȘIMCU DAN ESTIM	PSD	
21	DAMIAN MARIUS	PSD	
22	Hota Alexandra	PSA	
23	Pășer-Ianu Florin	PSA	
24.	Îngheț Ion	PSD	
25	STANCU IONEL	MINO	
26	Ștefănescu BEGHICI-ALIN	MINO.	
27	Popescu Vlad	PSA	
28	Bădăru Ion	PSA	
29	SOLBAN GHEORGHE	PSA	
30	Bărcăni Luminița	PNL	
31.	Hilote Alexandru	PNL	
32	MARIAN MIHA	PSD	
33	LUNGOI IONUTU LOUATY	PSA	
34	FEDOROV Lucian	AUR	
35	BUSĂI MARIUS CONSTANTIN	PSA	
36.	RAFIKA ALEXANDRU	PSA	
37	ȘTIION GEORGE NICOLAE	AUR	
38	Teodor Laurențiu	PSA	

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru completarea articolului 95 din
Legea educației naționale nr. 1/2011

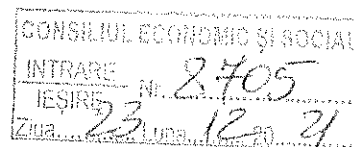
NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURĂ
39	TOBIA IOT	PSD	
40	AURANDEA AUTONIC	A.U.R.	
41	BALABASCIOU CĂCİM	A.U.R.	
42	ALB ȘTEFANU MIHAIL	A.U.R.	
43	IVANLIȚĂ CRISTIAN	A.U.R.	
44	JANCA VICTOR PROBOȘ	PSD	
45	TRICIANU MIHAIL HORĂA	PSD	
46	GABRIEL MURU	PSD	
47	STROIE FELIX	PSD	
48	~~FULECĂ MIHAIL~~ RĂLĂȘ MIHAIL	PSD	
49	FUCIU V. STANIEL	PSD	
50	TOADER BOGDAN	PSD	
51	KARASCIU KODICA	PSD	
52	TEODOROV SIMONA-MARIA	PSD	
53	NAGY VASILE	AUR	
54	GABRIEL ANDRONACHE	P.N.L.	
55	IBRĂĂ IULIAN	MDL	
56	Popescu Dan Cristian	PSD	
57	Bulau Dorel Găminca	PSD	

ROMANIA

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR **SENAT**

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I. - Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 95, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

”**(5) În structura inspectoratelor școlare sunt cuprinși și inspectorii școlari pentru problemele copiilor și tinerilor proveniți atât din medii socio-economice dezavantajate, cât și din grupuri marginalizate din punct de vedere social - romi. Inspectorii școlari din rândul grupurilor marginalizate din punct de vedere social - romi sunt numiți respectând procedurile prezentei legi, cu consultarea grupului parlamentar al minorităților naționale.**”

2. La articolul 250, după litera i) se introduce o nouă literă, lit. i¹⁾, cu următorul cuprins:

”**i¹⁾ prin excepție de la prevederile lit. i), pentru funcția de mediator școlar, în comunitățile cu populație majoritară de etnie romă, unde nu există mediator școlar care să îndeplinească condițiile de studii prevăzute la lit. i) – absolvirea minim a învățământului general obligatoriu, urmată de un curs de formare profesională cu specializarea mediator școlar, recunoscut de Ministerul Educației;**”

Art. II. - Prezenta lege intră în vigoare începând cu anul școlar 2022-2023.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR
ION MARCEL CIOLACU

PREȘEDINTELE
SENATULUI
FLORIN VASILE CÎȚU